

การเคลื่อนที่ทางสังคมของพระสงฆ์ที่สำเร็จการศึกษา
จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นางปราณี ฐิติวัฒนา

001621

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต
แผนกสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

J16485786

SOCIAL MOBILITY OF THE MONK GRADUATES OF
THE MAHACHULALONGKORN BUDDHIST



Mrs. Pranee Dhithivathana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเคลื่อนที่ทางสังคมของพระสงฆ์ที่สำเร็จการศึกษา
จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โดย

นางปราณี ฐิติวัฒนา

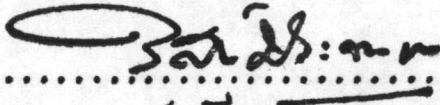
แผนกวิชา

สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา

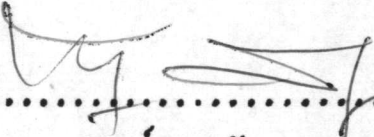
อาจารย์ที่ปรึกษา


ดร.วิลเลียม เจ. เคลาส์เนอร์

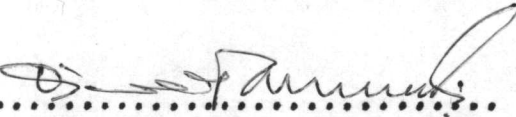
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริชญามหาบัณฑิต


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการทรววิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายหู)


..... กรรมการ
(ดร. วิลเลียม เจ. เคลาส์เนอร์)


..... กรรมการ
(อาจารย์ จำนงค์ ทองประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเคลื่อนที่ทางสังคมของพระสงฆ์ที่สำเร็จการศึกษา จาก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชื่อนิสิต	นางปราณี วิฑูริ์วัฒนา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. วิไลเยียม เจ. เกลาส์เนอร์
แผนกวิชา	สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
ปีการศึกษา	2520

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการเคลื่อนที่ของสงฆ์นี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษาดังภูมิลำเนาพร้อมทั้ง เปรียบเทียบภูมิลำเนาภาคต่าง ๆ ของ พระภิกษุสามเณรที่เข้ามาศึกษาระดับบาลีอุচ্চฌศึกษา ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2506-2515 ประการที่สอง เพื่อทราบถึงอาชีพของบิดามารดา ของกลุ่มพระภิกษุสงฆ์ดังกล่าว ประการที่สาม เพื่อศึกษาดังกิจกรรมทางสังคมของพระนิสิต ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประการที่สี่ เพื่อศึกษาดังจำนวนพระนิสิตที่สำเร็จการศึกษาและทำการศึกษาคอเพิ่มเติม และประการที่ห้าข้อสุดท้าย เพื่อศึกษาสถานภาพทางสังคมของพุทธศาสนิกชนที่ลาสิกขาแล้ว

ผู้วิจัยแยกการศึกษาออกเป็น 5 บท โดยมีหน้าเป็นบทแรก กล่าวถึงความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการ ค้นคว้าและวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย และความไม่สมบูรณ์ในการศึกษารั้งนี้

ในบทที่สอง อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ทางสังคม รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่สาม อธิบายถึงประวัติการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทที่สี่ ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามจุดมุ่งหมายพร้อมทั้งอภิปรายควบคู่ไปด้วย ผลการวิจัยพบว่า ในบรรดาพระจำนวน 2,015 รูป ปรากฏความจากภาคตะวันออก-เฉียงเหนือมากที่สุด และมีภูมิลำเนาจาก ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือ รองลงมา ตามลำดับ อาชีพศึกษาคณะของพระนิกายนิกายมากที่สุด พระนิกายมีกิจกรรมทางสังคม หลายด้าน ทั้งด้านการศึกษา การเผยแพร่ธรรมะ การจัดบริการช่วยเหลือแก่ประชาชน ทั่วไปทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ด้านการศึกษา พระนิกายจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนา วิทยาลัย คึกเป็นอัตราส่วนร้อยละ 19.95 จากจำนวนผู้ที่เข้าเรียนทั้งหมด และศึกษาต่อ เพิ่มเติมระดับปริญญาโทที่ประเทศอินเดียมากที่สุด ผลการศึกษาข้อสุดท้ายคือ สถานภาพ ทางสังคมของผู้ลาสิกขา มีอาชีพหลักคือ รับราชการทั้งทหารและพลเรือน ส่วนใหญ่เป็น ครู และเป็นผู้บรรยายในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนทั้งในเขตเมือง หลวงและต่างจังหวัด ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานรับผิดชอบของตน เพราะได้ใช้ ความรู้ความสามารถ ความถนัด และใจรัก

บทที่ห้า เป็นบทสรุปการวิจัยทั้งหมด พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษา ทางด้านนี้

Thesis Title Social Mobility of the Monk Graduates of
 the Mahachulalongkorn Buddhist

Name Mrs. Pranee Dhitivathana

Thesis Advisor Dr. William J. Klausner

Department Sociology and Anthropology

Academic Year 1977



ABSTRACT

This research is designed to study the Social Mobility of Sangha students. The objectives of the research are divided into 5 principles. Firstly, to study the background of the various birth places of Sangha students who were studying at Mahachulalongkorn Rajavidyalaya University during the academic years of 1963-1972, and compare the geographical differences. Secondly, to study of the occupations of the Sangha students' parents. Thirdly, to study of the social activities of the Sangha graduate students, consideration of their continuation of studies. Fourthly to study the number of students who have graduated with particular reference and fifthly, to study the social status of the graduate students after their retiring from their monkhood.

The research is divided into 5 chapters. The first chapter is concerned with the background of the problems; its objectives; its procedures; its results, as well as its defects.

The second chapter is concerned with the concept of social mobility together with related researches.

The third chapter deals with the Sangha education history from the past to the present.

In the fourth chapter the details of the research are presented and discussed. This research indicates that 2,015 Sangha students came from the northeastern, central, southern and northern provinces. The occupations of the Sangha students parents are mostly peasants. The Sangha students have various social activities : education; propagation of Dhamma; public service for the people in both rural and urban areas. From 2,015 Sangha students, only 19.95 percent were graduated and most of the graduates students continued their further studies in India. The occupations of most of the Sangha graduate students after retiring from the monkhood include government officials, both military and civil, in the metropolitan as well as local provincial schools, colleges and universities. Some of them work for private schools, colleges etc. The Sangha students could achieve acceptable social status.

The fifth chapter is a conclusion chapter together with suggestion, and its prospects for future study.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์
 ดร. พัทธา สายหู อธิการย์ ดร. วิไลยม เจ. เกลาสเนอร์ และอาจารย์ จำรงค์
 ทองประเสริฐ ทั้งสามท่าน ผู้เมตตาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วย
 ความเป็นกันเองตลอดมา

ในส่วนสถาบันสงฆ์ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายสำนักงานเลขาธิการ
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก พระราชวรมุนี
 (ประยุทธิ์ ปยุตฺโต) พระศรีวิสุทธิเมธี (สมบุรณ์ สมบุญโณ) พระมหาประสิทธิ์ ธรรมทีโป
 และพระคุณเจ้าอีกหลายรูป

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากท่านทั้งหลายที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์และ
 ตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ

ทุกท่านที่ระบุนานี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วยจากใจจริง.

ปราณี ฐิติวัฒนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
รายการตารางประกอบ	๙
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย	3
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	3
การวิเคราะห์ข้อมูล	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ความไม่สมบูรณ์ในการวิจัย	6
2. การเคลื่อนที่ทางสังคม	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3. ประวัติการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย	13
ภาคอดีต	14
ภาคปัจจุบัน	20
4. ผลการวิจัย	26
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	91
ประวัติผู้เขียน	95

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. แสดงอัตราส่วนร้อยละแต่ละปีการศึกษาที่พระนิสิตมี ภูมิฐานะเดิม และอัตราส่วนโดยเฉลี่ยทั้ง 10 ปี (2506 - 2515)	30
2. แสดงอัตราส่วนร้อยละเกี่ยวกับอาชีพบิดามารดาของ พระนิสิตในแต่ละปี (2506 - 2515) และอัตราส่วน ร้อยละโดยเฉลี่ยทั้ง 10 ปี	42
3. แสดงจำนวนและอัตราส่วนของพระนิสิตที่เข้าศึกษา และจบในมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ระหว่าง ปีการศึกษา 2506 - 2515	59